

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

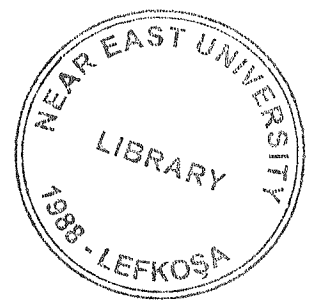
**1955-1974 ARASI
KIBRIS'TA YAŞANAN
CANLI OLAYLAR**

ŞEBNEM ÖZDOĞDU

DOÇENT DOKTOR BÜLENT YORULMAZ

2001

LEFKOŞA

İÇİNDEKİLER

Erbil Aydınova	6-12
Hasan Yılmazoğulları.....	13-18
Bahir Pulhan.....	19-20
Mehmet Yılmaztürk.....	21-23
Özdemir Özdoğdu.....	24
Nazife Katman.....	25-26
Sabriye Özdamar.....	27-28
Ayşe Kardüs.....	29-34
Aysel Erişmen.....	35
Mustafa Özbil Taşer.....	36-37
Kamil Göksen Simtaş.....	38-41
Letife Karacamert.....	42

Özten Özdoğdu.....	43
Ayşe Özdoğdu.....	44-45
Eray Özer.....	46-48
Abdullah Eken.....	49-50
Zarif Köse.....	51-52
Raziye Tüccar.....	53-54
Cemile Salp.....	55
Davut Polat.....	56

ÖNSÖZ

1955 – 1974 yılları arasında Kıbrıs Türkleri, Rumlara karşı büyük bir mücadele başlatmıştır. Rumların temel amacı Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlayıp bütün Türkleri yok etmektir. İşte Türklerle Rumlar arasında verilen mücadelede bir çok kişi şehit olurken, bir çok kişi de yaralanmış, sakatlanmış ve çok acı çekmişlerdir. O savaş yıllarından sağ kalan insanlar bu savaş anılarını bugünlere kadar bizlere aktarmışlardır.

1955 – 1974 yılları arasında yaşanan olayları, o günleri yaşamış insanların ağızlarından dinleyip yazma olanağını bana sağlayan danışman öğretmenim Sn. Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a, yazıları bilgisayardan çıkarmama yardımcı olan değerli annem Özten Özdoğdu'ya ve yaşadıkları olayları bana anlatan kişilere çok teşekkür ederim.

GİRİŞ

Kıbrıs Akdeniz'in kuzey doğusunda bulunan üçüncü büyük adadır.

Kıbrıs'ın stratejik, politik ve ekonomik yönden çok önemli bir durumu vardır. Kıbrıs, bu coğrafik konumu nedeni ile ilk çağlardan beri daima işgal edilmek istenen bir ada olmuştur.

Bugün Kıbrıs, Süveyiş Kanalı, Ege Denizi ve tüm Orta Doğu kıyılarına hakim olduğundan stratejik önemi büyüktür.

Kıbrıs adasında Rumlarla Türkler birlikte yaşamaktaydı. Ancak Rumların Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak istemeleri ve adadaki tüm Türkleri yok etmek düşünceleri yüzünden iki toplum birbiriyle savaşa başlamıştır. Rumların amacı bütün Kıbrıs'ı ele geçirmektir. Türkiye 20 Temmuz 1974 yılında kendisine verilmiş olan garantörlük hakkını kullanarak adaya çıkmış ve Rumların bunu yapmalarını engellemiştir. Adaya barışı getirmiştir.

1955-1974 yılları arasında Kıbrıs'ta yaşayan Türkler bu dönemlerde yaşadıkları kötü anılarını bizlere anlatmışlardır. Biz de onlar sayesinde o dönemlerde yaşanan olayları, anıları dinleyerek öğrenme fırsatı bulduk.

Erbil Aydınova 1931'den 1974'e Kadar Kıbrıs Türkleri'nin Yaşadığı Olayları Şöyle Anlatıyor:

1931'de ilk Rum-Türk çatışması Limasol'da ve İskele'de başlamıştı.

1 Nisan 1955 de Rumların İngilizlere karşı savaşa başlamışlar ve onları adadan sürdükten sonra Türkiye'ye yöneldiler. Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak için uğraşmaya başladılar. Bu dönemlerde Kıbrıs'ta İngiliz İdaresi hüküm sürüyordu. Esas 1 Nisan 1955'de EOKA ilk girişimlerini İngilizlere karşı başlattı. İngilizler Yardımcı Polis Teşkilatı kurar ve Türkleri de Oksidari ve Spical Polis olarak bu örgüte kaydeder. İngilizlerin amacı Türkleri Rumlara karşı kullanmaktır. 1955'ten 1958'e kadar Rum-İngiliz çatışması devam etti. 1958 yılında EOKA Türkler'e de hareketlerini yönlendirdi ve İngilizlerin yanında Türk-Rum çatışması da resmen başlamış oldu.

Bu durumda Türk halkı da kendini korumak, can ve mal güvenliğini, hürriyetini sağlamak için T.M.T.'yi (Türk Mukavemet Teşkilatı) kurdu. 1 Ağustos 1958 yılında T.M.T. Türkiye'den gelen subaylar sayesinde teşkilatlandı. T.M.T.'yi ilk kuranların başında Rauf Raif Denктаş, Burhan Nalbantoğlu ve Rıza Vuruşkan gelir. Türkiye'den gelen Rıza Vuruşkan İş Bankası'nda müdür sıfatıyla orada müdürlük yapar görünüyordu. Fakat teşkilata yardım ederdi.

Bu çalışmalar 1960 yılına kadar devam etti. Sonuçta Zürih ve

Londra antlaşmaları çerçevesinde Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştur. Cumhurbaşkanlığına Makarios ve Muavinliğe de Doktor Fazıl Küçük getirildi. Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası yapıldı. Bu Anayasa çerçevesinde %30 Türk toplumu %70 Rum toplumu dairelerde görev yapabilirdi. Rumlar Türklerin ekonomik ve siyasi yönden gelişmelerini engellemek için ellerinden geleni yapmaya başladılar. O dönemden başlayarak yine Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak için Akritas Planını hazırladılar. Kıbrıs Cumhuriyeti üç yıl yaşayabildi.

21 Aralık, 1963 yılında Lefkoşa'da patlak veren olaylarla Rum-Yunan ikilisinin Megalo İdeaları tekrar gündeme geldi. Mevcut 6 kazada Türk-Rum çatışmaları belirli tarihlerde ortaya çıktı. Türk Toplumu olayların patlak vermesiyle Anavatanımız Türkiye'nin destek ve yardımları sayesinde direnmeye yöneldi.

Türk halkının haklarını korumak için Türkiye'de tahsilde bulunan Kıbrıslı Üniversiteli gençler gemilerle Erenköy'e gizli olarak geldiler. Ailelerini ve Kıbrıs Türkü'nü korumak için fiilen Erenköy'deki çarpışmalara katıldılar. EOKA'nın Lideri olan Grivas bu durumları hazmedemedi ve 1967 yılında Köfünye'ye saldırdılar. Fakat yine Türkiye'nin aktif ve girişken hareketleri sonucu Rum ve Yunan kuvvetlerinin Köfünye saldırısını durdu.

Bu günler içerisinde Rum toplumu kilisesiyle, EOKA'cısıyla, siyasetleriyle her yerleşim yerindeki Türk halkına gelişme imkanını kısıtladı. İnşaat yapılmasında kullanılan malzemeleri Türklere

vermezler. Amaçları Türklerin savunma yapmalarını engellemekti. Nihayet Rumlar 15 Temmuz 1974 tarihinde Makarios'a karşı darbe yaptılar. Rumların bu hareketi 20 Temmuz 1974 tarihinde Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkarma yapmasına sebebiyet verdi. Mutlu Barış Harekatı böylece gerçekleşmiş oldu ve adaya barış geldi. Bu Barış Harekatı, Yunanistan'daki Junta idaresinin sona ermesine, Yunanistan'a demokrasi gelmesi açısından çok önemli bir tarihtir.

Kıbrıs Türk halkının 1963'ten 1974'e kadar bir çok zorluk ve sıkıntılar çekmesi yanında Anavatan Türkiye'ye de çok büyük gelişme imkanı sağlamıştır. Çıkarma gemilerinin yapımı gerçekleştirilmiştir. Bu olaylar sonucu Türkiye'de bugün denizaltından, muhabirine, Ef 16 uçağına kadar gelişme imkanları yaşamıştır.

Erbil Aydınova

19.1.1941

Karaoğlanoğlu

Erbil Aydınova'nın 1963 Yılında Yaşamış Olduğu Olaylar:

21 Aralık 1963 tarihinde Rum-Yunan ikilisinin saldırıları sonucu kazalarda mevcut Sancaktarlıklar Lefkoşa'da mevcut Bayraktarlığa bağlı olarak çalışma yapıyorlardı. Limasol'da Sancaktar Efdal Akça isminde bir subaydı. Olaylar patlak vermeden önce Limasol'a bölge müfettişi sıfatıyla gönderilmişti. Limasol'daki Sedat Simavi Büyükler İlkokulunda müfettiş sıfatı ile gündüzleri bulunurdu. Geceleri ise Karargahtaydı. 1965 yılına kadar Limasol'da görev yaptı.

Olaylar patlak verdiği zaman Sancaktar, Rumların Türk bölgesine de saldırılar yapabilecekleri düşüncesiyle gerekli tedbirleri alma yönüne gitti. Örneğin Limasol'un Sesi Gazetesi'ni çıkarttı. Limasol Sancağı Radyosunu kurdurdu. Gerektiği durumlarda Türk halkına basın ve yayın yoluyla sağlıklı bir şekilde haber verilmesini sağladı. Bunun yanında Türk halkının emniyetini sağlamak için Türk polislerinin Rum kesiminde olan Polis merkezine gitmelerini ısrarla sağladı. Çünkü can korkusundan kimse Rum tarafına gitmek istemiyordu. Fakat Sancaktar Rumların şüphelenmemeleri için görevlerine gitmelerini istedi. 120 kadar Türk Polis Rum tarafında görev yapardı. Bu Sancaktarın Kıbrıs Türk halkı için yaptıkları unutulmaz.

Erbil Aydınova

19.1.1941

Karaoğlanoğlu

Erbil Aydınova'nın 1965 Yılında Yaşamış Olduğu Bir Anı:

19 Mayıs alışmaları okullar sahasında yapılırken Rum Polisleri ve E.O.K.A.'cılar belediye evlerine baskın yaptılar ve mevziye girme teşebbüsünde bulundular.

Çalışma yapmakta olan 19 Mayıs Koleji öğrencileri, öğretmenleri dolayısıyla vurucu kuvvet ile Belediye mücahitleri hemen mücadeleye başladılar. Rum Polisleriyle EOKA 'cıları mevziye sokturmayıp uzaklaştırdılar. Limasol Türk halkı o gün kadınıyla, erkeğıyle, öğrencisiyle, mücahidiyle güzel bir girişim gerçekleştirerek mevzi savunmasını sağladılar.

O gün yaptığımız mücadeleyi hiç unutamam.

Erbil Aydınova

19.1.1941

Karaoğlanoğlu

Erbil Aydınova'nın 1966 Yılındaki Anısı:

Bizim karargah okullardaydı. 19 Mayıs Koleji ve Sedat Simavi okulunun arkasında bir salon vardı. O salon mevzi 16 ydı ve güçlü bir mevzi idi. İki mangalık asker bulunurdu ve futbol sahası onun yanındaydı.

Bir gece silah sesleri duyuldu. 19 Mayıs Lisesine yakın dikiş nakış binası da mevzi 8 idi. Hemen 19 Mayıs kolejinin girişinde Rum bedeliye evleri vardı. 2. Bölükten silah sesleri duyulduğu zaman mevziden karargaha bilgi verilirdi. Verilen bilgiyi değerlendirmek için hemen komşu mevzi 8'e sunulurdu. Ordular silah seslerinin Rum Belediye Evlerinden geldiği tespit etti.

Mevzi 8 de teyit ettikten sonra Belediye evleri bölüğüne soruldu. 2. Bölüğün lakabı Viyetnam'dı. 2. Bölükten silah seslerinin teyit edilmesi üzerine tekrar mevzi 16 ile temasa geçilir ve son durum sorulurdu. Mevzideki nöbetçi silah atışlarının devam ettiğini ve duvardan da içeriye iki üç EOKA cının girdiği söyledi. Bu durum karşısında "ölmemek için siz de ateş edin" emri verildi. Silahlar karşılıklı atıldı ve Limasol o gece kritik bir gece geçirdi.

Ertesi gün bu olayla ilgili olarak sancaktar ile yeni gelen Sancaktar yardımcısı Park Gazinosunda bulundukları bir sırada beni çağırdılar ve bana ateş etme emri var mı? diye sordular.

Kendisine hayır komutanım ateş emri yalnız size aittir dedim. Fakat mevzi ve komşu bölük görüşmelerinde Rumların okul avlusuna girdikleri söylenince mevzideki mücahitlerin kendilerini savunmaları açısından siz de ateş edin diye söylediğimi bildirdim. Komutan bana orada sizin yapacağınız 12 lik bir tim çıkararak onları arkadan sarıp teslim almak olmalıydı, bir kere daha bu hataya düşmememi söyledi.

Erbil Aydınova

19.1.1941

Karaoğlanoğlu

Hasan Yılmazoğulları'nın Anıları:

Ben 24 Şubat 1955 yılında Larnaka kazasına bağlı Üç Şehitler (Goşşi) köyünde doğdum. Köyümüz 150 nüfuslu çok küçük bir köydü. Dört taraftan büyük Rum köylerinin arasındaydı. Rumlarla her çeşit ilişkimiz vardı. Gerek ticaret, gerekse alışveriş v.b. Ancak Rumların aşırı derecede benlikleri, egoizimi bu mutlu adayı ve insanlarımız arasındaki ilişkileri kan akıtacak derecede kötü boyutlara getirdi. Ben 1955 yılında doğdum. Bugün 2001 yılıdır ve hala daha aramızda soğuk ve sıcak savaşlar vardır. Bu küçük adanın ikiye bölünmesine sebep olan yine bunlardır. Tabi bunlar benim görüşlerimdir.

Benim köyümün isminin Üç Şehitler olmasının sebebi şudur:

1958 yılının 19 Temmuzunda köyümüzün üç genci olan Özkan Hasan, Yılmaz Hasan ve Mehmet Betmezoğlu köyümüze üç km. dışında Rum köyü olan Limya'ya 1 km. mesafede olan su motorunu çalıştırmak ve köye su göndermek için bu üç kişi gitmişti. Su motoruna 100 m. mesafede taş çukurları içerisinde sözde İngilizlere karşı kurulan E.O.K.A. Tedhiş Örgütü mensupları bu kişilere pusu kurdular ve bu üç gencimizi acımasızca katletmişlerdir. Atılan mermi adedi yaklaşık 300 taneydi. Bu da ortalama kişi başına 100 mermi eder. Ayrıca Özkan Hasan'ın yüzünün içinde 10 cm. mesafeden av tüfeği ile ateş ettiler. Bu da yetmedi kafasına 100 kiloluk taşla vurdular. Bu bilgiyi ben değil, olay yerini inceleyen İngiliz polisi

vermiştir. Öldürülen bu üç kişiden Yılmaz Hasan babam, Özkan Hasan amcam ve Mehmet Betmezoğlu dedemdi. İşte benim küçük köyümün adının Üç Şehitler (Goşşi) olmasının sebebi bu üç şehit gencimizdir.

Özkan Hasan 17 yaşında ve bekardı. Yılmaz Hasan 24 yaşında ve dört çocuk babasıydı. Eşi Sevim Yılmaz en küçük çocuğuna 3 aylık hamile idi. Mehmet Betmezoğlu 45 yaşında ve dokuz tane çocuğu vardı.

Biz öksüz kaldık. Bu yaşımıza gelinceye kadar çok acılar çektik ve Rumların mezalimini hiçbir zaman unutmayacağız. Unutabilir miyiz? Bu gibi olaylar daha sonra da devam etmiştir.

Hasan Yılmazoğulları

24 Şubat 1955

Düzova.

Hasan Yılmazoğulları'nın 1974 Mutlu Barış Harekatı Esnasında Başından Geçen Olaylar:

Rumlar silah, personel ve ikmal yönünden bizden çok güçlüydüler. Biz bunun farkındaydık. Ancak insanoğlu bu olayları yaşamayınca bunun tam olarak ne anlama geldiğini bilemez. Gençler bize sormalıdırlar. Biz de o günleri yaşamış insanlar olarak gençlere bunları anlatmalıyız.

1974 yılı mutlu Barış Harekatının başladığı 20 Temmuz sabahı harekatın yapılacağını aşağı yukarı tahmin etmiştik. Rumların bize saldıracağını bildiğimizden dolayı biz de hazırlıklarımızı yapmıştık. Niyetimiz en azından kolay lokma olmadığımızı ispat etmekte ve bu zalimlere karşı mücadele ederek, onları oyalayarak Türkiye'nin, Türk askerinin adaya daha kolay çıkmasını sağlamaktı.

1955 yılından beri bu günleri bekliyorduk ve o mutlu gün nihayet 20 Temmuz 1974 sabahı olmuştu. Hava leş gibi barut kokuyordu. Saat 11.00'e doğru mevzimizin önünde bulunan ağaca bağlı olan köpeği sürünerek çözmeye gittim. Saat 13.00'e doğru Rumlar her zaman yaptıkları gibi havaya yeşil bir maytap attılar ve dört bir taraftan başımıza kurşun ve bomba yağdırmaya başladılar. Larnaka'da askerliğimi yapmaktaydım. Mağara mevzisinin yani I. Bölük 3. Takım silah manga komutanıydım. Rütbem Onbaşı idi. Ancak komutanım içimdeki ateşi ve davaya bağlılığımı çok iyi bildiğinden , askeri görevimi de özveri ve seveerek yaptığımdan dolayı

Bölük komutanı Üstteğmen Alper Kaymakam beni bu rütbeye getirdi. Herhangi bir savaş sırasında görevimin bu olduğunu ben de o gün öğrenmiştim. Takımımızda iki tane öğretmen vardı. Mangam silah mangası olduğu için üç tane A 4 silahım, iki el bombası, bir Thomson demir şapka ve bir de bana tahsis edilen 60 tane mermim vardı. Biz de Rumlara karşılık vermeye başlamıştık. Ancak inanınız ki attıkları 100 mermiye karşı biz ancak bir mermi ile karşılık verebiliyorduk. Yerimiz bir çukurda idi.

Onların konumları, malzemeleri , personelleri ve teçhizatları bizden çok daha üstündü. Ayrıca bizim arkamızda deniz olduğu için bize denizden de ateş edebilirlerdi. Kendi bölgeleri kalkınmış olduğu için yüksek apartmanları vardı. Bize bu apartmanlardan da ateş edebilirlerdi. Bizlere her taraftan en gelişmiş silahlarla mermi ve bombalar yağdırmaya başladılar. Bombaları mevzimden çok iyi görebiliyordum. Onların esas gayeleri bizi geçmek değildi. Mezkun bölgelere (yerleşik bölge) bombalar düşürerek, mermiler atarak bizim moralimizi bozmaktı. Bu amaçlarında kısmen de olsa başarılı olmuşlardı.

Düşününüz ki Larnaka'da yaklaşık 1000 tane ev varsaydı, üstüne bomba düşmemiş ev kalmamıştı. Bu atılan bombalar insanların paniğe kapılmasına yol açmıştı. Çatışmalar gece boyunca sürdü. 13 şehit verdik. Bunların içinde kadınlar ve sivil insanlar da vardı. Ama öğrendik ki Türk askeri adaya çıkmamış olsaydı, bize bu

malzemelerle bu şekilde saldırısalardı, değil 24 saat, 2 saat bile karşılarında duramazdık.

Ertesi gün çatışmalar aynı şekilde devam etti. Ama ne yazık ki bizim sayılı mermimiz ve tam çalışmayan silahlarımız bitmeye ve tutukluk yapmaya başlamıştı. Benim mangamdaki A 4 silahım da tutukluk yapmıştı ve çalışmıyordu. Rumlar başka bir mevzimize karşı çok yoğun bir şekilde ateş ederek ev olan bu binayı kalbur gibi delik deşik ettiler. Orada iki arkadaşımızı şehit ettiler ve Larnaka'nın içlerine sızdılar. İnsanlarımızın tümünü o bölgede bir apartmanda topladılar ve bizim teslim olmamamız halinde bu insanların hepsini öldüreceklerini bağırarak söylediler. O insanların içerisinde hepimizin de ailesi vardı. Ailelerimizle hiçbir haberleşmemiz kalmamıştı. Ne yapacağımızı bilemez bir duruma gelmiştik. Arkadaşlarım bana bakıyordu. Ben de bir karar vermek durumundaydım. Ama işin içinde divan-i harp da vardı. Fakat savaşın amacı ne idi, niçin mücadele ediyorduk? Fikirlerimizi korumak, vatan topraklarını savunmaktı. Herkese ne isterlerse yapabileceklerini söyledim. Sonuç olarak maalesef teslim olduk.

Fakat Türk askerlerinin adada olduğunu biliyorduk. Türk Ordusu gerekeni yapacak, düzeni sağlayacak ve adalet yerini bulacaktı. Türk ordusu bunu ileriki tarihte yapacaktı. Bugün (2001) bir tek kurşun atılmıyor, Türkler işkence görmüyor, köyler basılmıyor, yollardan insanlar götürülmüyor. Ancak şimdi de sorunlarımız yok

mu? Vardır. İnşallah bunları da halledeceğiz ve KKTC'yi refah bir devlet yapmayı başaracağız.

Şebnem, sen bunları iyi ezberle, sen genç bir insansın. Bir zamanlar adada barış olsa bile Rumların en Büyük emelleri Megalo İdea'yı hiçbir zaman unutma ve onlara sırtını dönsen bile bir gözün arkada olsun. Onlar hiçbir zaman bu emellerinden vazgeçmeyeceklerdir.

Hasan Yılmazoğulları

24 Şubat 1955

Düzova

1955-1974 yılları Arasında Bahir Pulhan'ın Yaşadığı Olaylar:

Silah sesleri ve tüfek dipçikleri kilitli kapıları dövüyordu. Halk sokaklara çıkarılmıştı.

Yetmiş yaşındaki ihtiyar bir Türk ön kapısının kırılma sesi ile uyandı. Yatak odasından çıktığı zaman kapının içinde birçok silahlı genç adam buldu. Kendisine çocukların var mı? diye sordular. Adam korku ile olduğunu söyledi. Silahlı adamlardan bir tanesi ihtiyara çocukları dışarı göndermesini emretti.

İhtiyar adamın biri on yedi diğeri on dokuz yaşında olan iki oğlu ve on altı yaşındaki kızı alelacele giyinerek silahlı adamın peşinden dışarı çıktılar. Bahçe duvarının dışına dizildiler ve silahlı adam onları makineli tüfekle kurşunlayarak öldürdü.

Başka bir evde on üç yaşındaki bir erkek çocuğu, elleri dizlerinin arkasına bağlanarak odaya atıldı. Bir taraftan ev gelenler tarafından talan edilirken diğeri taraftan çocuk tekmelenerek dövüldü. Daha sonra çocuk başından vurularak öldürüldü.

O gece Ayvasıl'da on iki kişi katledildi. Geriye kalanlar tekmelenerek, itilip kakılarak evlerinden kovuldular. Bu katliamdan kurtulanlar Yılmazköy'deki Türklerin yanına göçmen olarak sığındılar. Rumların silahlı saldırganları Türk evlerini yağmaladıktan sonra köyü ateşe verdiler.

Bu olaydan sonra Ayvasıl köyünde yaşayan Türkler evlerini terk ederek başka köylere göçmen olarak yerleşmek zorunda kaldılar.

Bahir Pulhan

20.5.1947

Lefkoşa

Mehmet Yılmaztürk'ün Anısı:

1963 yılı Aralık ayında Kanlı Noel olayları diye adlandırılan hadiselerin bir görgü tanığı, bir öğrenci olarak başımdan geçen olayın özetini sunuyorum.

1963-64 ders yılında Haydarpaşa Ticaret Lisesinde birinci sınıf öğrencisiydim. Okulumda öğrenime devam ederken 1963 Aralık ayında Türk-Rum ilişkileri toplumlar arası anlaşmazlıklardan gerginleşmişti. 20 Aralığı 21 Aralığa bağlayan gecenin sabahında Lefkoşa'nın Baf kapısı Tahtakale bölgesinde silahlı Rum polislerin bir Türk aracına ateş açmasıyla 2 Türk şehit olmuş ve beş Türk de yaralanmıştı. Bu olay Türk-Rum ilişkilerini en üst noktada gerginleştirip patlama noktasına getirdi. Bu olaylardan sonra öğrenci arkadaşlar köylerine dönmeye başladılar.

Kızkardeşim Lefkoşa Türk Kız Lisesi'nin orta birinci sınıfına devam ediyordu. Kızkardeşimi okuldan almağa gittiğimde Lefkoşa ana baba günüydü. Lefkoşa Polis Müdürlüğü önünde kalabalık insan topluluğu vardı. İnsanlarımız silah isteriz, savaşağız diye bağırıyorlar ve Rumlara olan tepkilerini dile getiriyorlardı. Kızkardeşimi okuldan alıp eve geldikten sonra bir daha okula dönmedik.

22 Aralık akşamı gece saat 10.00'da iki el ateş açıldığını duyduk. Arkasından atışlar hızlandı. Karşılıklı piyade makineli tüfek

atışları hızlandı. 23 Aralık günü makineli Tüfek atışı doruk noktasına ulaştı. Biz Küçük Kaymaklı şimdiki Türk Maarif Koleji'nin karşısında oturuyorduk. Rumlar önceleri mahallemize ateş açmadılar. Sonradan ateşe başladılar. Kızkardeşimle yolu geçip evimize gitmeğe çalışırken iki el üzerimize piyade atışı yapıldı. Çok şükür bizlere bir şey olmadı. Bizlerden sonra yolun karşı tarafına geçmeğe çalışan bir arkadaş açılan piyade atışı sonucu gözlerimizin önünde şehit edildi.

Lefkoşa'nın bütün yörelerinde başta Küçük Kaymaklı bölgesinde çarpışmalar bütün şiddetiyle devam ediyordu. 25 Aralığa doğru atışlar bölgemizde azaldı ve durdu. Mahallemize bir adam geldi. Bölgeyi hemen terk edip Hamitköy'e gitmemizi çünkü Küçük Kaymaklı'nın Rumların eline geçtiğini söyledi. Bu haber üzerimizde şok etkisi yaptı. Bütün eşyalarımızı geride bırakıp Hamitköy'e doğru mahalle halkıyla birlikte yollara düştük.

Küçük Kaymaklı'yı terk ederken çok üzgündük. Herkes perişandı. Hamitköy'den gelen bir kamyonla binerek giderken Türk savaş uçaklarının Lefkoşa şehri üzerindeki alçaktan ihtar uçuşları bozulan moralimizi düzeltti, sevindirdi ve çoşturdu. Hamitköy'de eski ve viran bir eve mahalleli komşularımızla birlikte yerleştirildik. Yaşamımız oldukça kötü idi. Lefkoşa'dan bizlere hellim ekmek gönderiliyordu.

Bir hafta Hamitköy'de kaldıktan sonra tekrar Lefkoşa'ya bir yakınımızın yanına döndük. Birkaç gün bu yakınımızın yanında

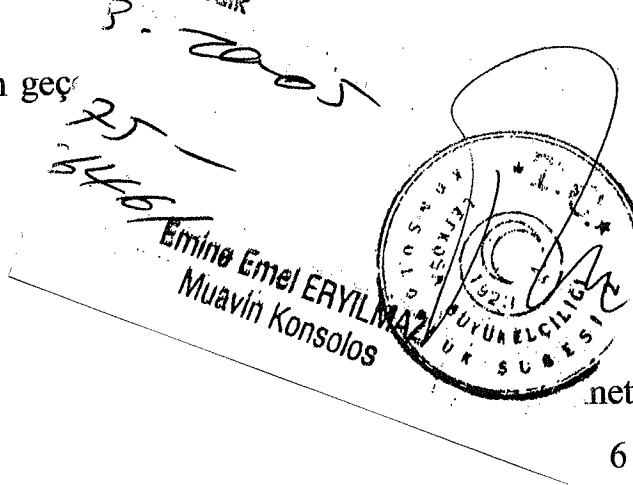
5-
Köylü
KELİMLİĞİ
BÜYESİ
Kaldıktan sonra babam köyüne
olan Alaminyo köyüne d
in ve tasdik

19
Korluk

Başımdan geç

kaldı.

İlişimde

net Yılmaztürk

6 Aralık, 1947

Lefkoşa.

Özdemir Özdoğdu'nun 1963 Yılındaki Anıları:

1963 yılında Rumlar bize silahlarla saldırmaya başladılar. Biz de onlara taşla, bıçakla, av tüfeğiyle, topuzla, baltalarla karşılık veriyorduk. Daha sonra mücahitlik çıktı. Biz de bu görüşü benimsemiştik. Bu görüş "Ya Taksim Ya Ölüm" dü. Taksim dediğimiz görüş Rumlarla Türk'lerin ikiye ayrılmasıydı. Rumlarsa ENOSİS'i benimsemişti. Onların amacı Türkleri yok edip Kıbrıs'ın tümünü Yunanistan'a bağlamaktı. Biz buna izin vermediğimiz için Rumlarla devamlı savaşıyorduk. Ben 1974 yılına kadar Mücahitlik yaptım. Gece nöbete gider sabahlara kadar nöbet beklerdik. Gündüz de işimizi yapardık.

Rumlar bize 1974 yılında saldırdılar. Türk askeri de adaya çıktı. Sonra Limasol'da bizi esir aldılar. 101 gün esir kaldım. 101 gün zeytin, ekmek yedik. Bu arada Türkler de Rumları esir almıştı. Rumlar esir kampında bizi her gün döverlerdi. Daha sonra Rum esirlerle Türk esirler takas edildi. Ben de kurtarılmış Türk Bölgesine geçip aileme kavuştum.

Esir Kampında yaşadığım o günleri hiç biz zaman unutmayacağım.

Özdemir Özdoğdu

27.2.1946

Karaoğlanoğlu

Nazife Katman'ın 1963-1974 Yılında Yaşadığı Olaylar :

1963 yılında Aysezemeno köyü basıldığında erkekler ve büyükler bizi Luricina köyüne götürdüler. Erkekler bizi gündüz köyümüze getirirlerdi. Gece olunca tekrar Luricina'ya götürürlerdi. Çünkü Luricina bizim köye göre daha güvenliydi. Birkaç hafta sonra tamamen köyümüze döndük. 1974'e kadar köyün bütün ihtiyaçları Luricina köyünden sağlandı.

1974'de köyü Rumlar tekrar basınca bizler kaçıma çalışıyorduk. Köyde saklanabileceğimiz en güvenilir yer bir samanlıktı. Köylünün bir kısmı buraya saklanmıştı. Dışarı çıkacağımız zaman orada saklanan kişilerden birisi önce çıkıp çevreyi kontrol ederdi. Güvenilir olduğunu anlayınca dışarı çıkılırdı. Ben evdeki parayı almak için dışarı çıktım ve eve gidip aldıktan sonra geri geldim.

Sabah olunca bazıları köye dönmek istedi. Ben köye dönmek istemiyordum. Luricina bizim köye göre daha güvenilir olduğu için oraya gitmek istiyordum.

Ben yanıma birkaç kadın ve bir ihtiyarı alarak Luricina'ya gitmek için yola çıktık. Luricina'ya yaklaştığımızda başımızın üzerinden uçaklar geçiyordu. O saat çocuklarıma ellerindeki beyaz mendilleri sallamalarını söyledim. Tepelerin içinde bizi gören uçaklar bizi önce Rum askeri bellemiş

olacaklar ki üstümüze doğru daldılar. Ben çocuklara mendillerini daha hızlı sallamalarını söyledim. Mendilleri gören Türk askerleri bizim Türk olduğumuzu anladılar ve yollarına devam ettiler.

Sonuç olarak Türk askerleri olmasaydı Rumlar bizi çoktan öldüreceklerdi.

Nazife Katman

14.11.1929

Düzova

Sabriye Özdamar'ın 1963 Yılında Yaşamış Olduğu Bir Anı:

Rumlar Küçük Kaymaklı'yı 1963 yılında basmışlardı. Türklerin Rumların Küçük Kaymaklı'ya baskın yapacaklarından hiç haberleri olmamıştı.

Rumlar K. Kaymaklı'yı bastıklarında herkes yatağında yatıyordu. Rumlar birçok insanı esir aldılar. Esirleri Cıkko denen bir yer götürdüler. Baskından kurtulabilen Türkler de Hamitmandrez'e kaçtılar. Bir Cira da Türk komşusuna K. Kaymaklı'nın basılacağını haber verdi. Türk komşusu da parasını evden alıp kaçtı. Kadın köşeyi dönerkenden kadının evi basıldı. Rumlar Türk kadını evde bulamayınca evdeki köpeklerini öldürdüler.

Sabriye Özdamar

13.03.1922

Düzova

Sabriye Özdamar'ın 1974 Yılında Yaşamış Olduğu Bir Anı:

1974 Barış Harekatı sırasında silahlar patladığı için komşular korkudan birlikte kalıyorlardı. 5-6 geceden sonra komşu beni çağırdı ve çocuklarımı alıp oraya gitmemi istedi. Komşuda otururken birisi geldi ve basıldık dedi. Benim de o anda 3 çocuğum bizimle oturuyordu, bir tanesi ise uyuyordu. Basıldık denince 3 çocuğumu alıp kaçmaya başladım. O telaş içinde kaçarken diğer çocuğumu unuttuğumu farkettim. Elimde bir çarşaf vardı. Geri dönüp çocuğumu aldım ve çarşafı orada bıraktım.

Biz geceleri sandalyede oturuyorduk. Hiç uyuyamazdık. Bir hafta gözümüzü kırpmadan sandalyede oturduk. Evimize gidemez olduk. Sonunda bir komşumuz bize yorgan getirdi ve o yorganın üstünde çocuklarımızı yatırdık. Paramız olduğu halde hiçbirşey alamazdık.

Sonunda Türkiye'nin başarılı Barış Harekatı sayesinde özgürlüğümüze kavuştuk. Fakat yaşadığımız o korku ve üzüntü dolu günlerimizi hiç unutamam.

Sabriye Özdamar

13.03.1922

Düzova

Ayşe Kardüs'ün Anısı:

Gaziveran'ı Rumlar bastı. T.M.T.'nin adamları saldırı çıkacağını anladığı için bizi ilk bir eve götürdüler.(1964) Sonra bize okula gidin dediler. Üç gün okulda kaldık. Üç günden sonra ateşkes oldu. Ateşkesden önce silah sesleri duyardık.

Rumlar beş kişiyi şehit etmişlerdi. Bir mevzide üç kişi diğer mevzide ise iki kişi öldürülmüştü. Üç kişinin öldürüldüğü mevzide ölenlerden biri kocam diğeri ise halamın oğluydu. Bizlerde silah yoktu. Bizimkiler av tüfekleriyle vururlardı. Bu yüzden karşılıklı çatışma olmadı. Rumlar bombalar atarlardı. Kocam bir Rum'u av tüfeği ile vurduğunda kocamın bir tarafa Rumun da bir tarafa düştüğünü söylerler.

Biz çok eziyetler çektik. Köyün kadın ve çocuklarını okula topladıklarında erkekler de etrafımızı kuşatmışlardı. Ateşkes olduktan sonra köyümüz kurtulmuştu. Rumlar çoğu kişiyi esir alıp öldürüyor veya dövüyordu. Barış Gücü müdahale edince kurtulduk. Ölen şehitlerimizi Lefke'ye gömdüler. Aynı gün Çamlıbel'de de bir kişiyi öldürmüşlerdi. Onu da Lefke'ye gömdüler.

1964'te kadın ve çocuklara bir şey yapmadılar. Sadece köyü koruyan erkeklere saldırmışlardı. Barış Gücü engellediği için köye Rumlar giremedi.

Ben kızıma hamileydim. Oğlum da bir buçuk yaşındaydı. Bizim evimiz Akaça Peristerona'daydı. Orada Rumlarla karışık yaşırdık. Kocam da TMT üyesi olduğu için Rumlar tarafından aranmaktaydı. Hemen hemen bütün erkekler TMT'ye üye idi .Rumlar bunların kimler olduğunu bilirlerdi. Örgütte kocamı ölümden kurtarmak için bizi ve kocamı tamamen bir Türk köyü olan Gaziveran'a gönderdiler. Orada daha güvenli olacağımıza inanıyorlardı. Fakat yine de kocam kurtulamadı. Şehit oldu. Ancak çoluk çocuk biz kurtulmuş olduk. Belki de kendi köyümüzde kalsaydık Rumlar bizi de öldüreceklerdi.

Kocam öldürölünce biz Peristerona'ya geri dönmek istemedik. Senelerce Gaziveran'ın yıkık dökük evlerinde, ahırlarda kaldık. Zaten geri dönmek isteseydik bile Rumlar evimizi yıkmıştı. Olaylar başladığında ben evleneli 3 yıl olmuştu. Daha sonra karar çıktı. Üç aileye bir ev yapıldı. Bana küçük de bir maaş bağlandı. Köyün ileri gelenleri de bizlere sahip çıktılar.

1964'den savaşımdan sonra barış olduğunda bizlere bir özgürlük gelmemişti. Bir yere gideceğimizde Rumlar Türk otobüslerini durdururlar ve bizleri yoklardı.

Ben bu zorluklar arasında kızımın acısını da içmiştim. Küçük kızım ağır bir trafik kazası geçirmişti. Kaza geçirdiğinde 4 yaşındaydı. Kızımı mecburen Rum hastahanesine yatırdım ve bir

İngiliz doktor sayesinde kızım kurtulmuştu. Kızımı kaybedeceğim diye çok korkmuştum. Bu acı olayları hiçbir zaman unutmayacağım.

Ayşe Kardüs

3.8.1944

Zümrütköy

Ayşe Kardüs'ün 1974 Yılında Yaşamış Olduğu

Anılar:

1974 Barış Harekatı sırasında Rumların amacı Türkleri tamamen yok etmek ve Kıbrıs Yunanistan'a bağlamaktı. Bu nedenle Rumlar 1974 de ikinci kez Gaziveran'a saldırdılar. Rumlar 1964 de mevzilere doğru saldırıya geçmişlerdi. Fakat 1974 de doğrudan köylere saldırıyorlardı. Köyün merkezine doğru evleri yakmaya başladılar. Yunan askerleri de işin içine karışınca Türkler hiç mücadele edemedi. Çünkü karşı koyacak gücümüz yoktu. Diğer bölgelerden yardım istediler. Rumlar teslim olmamızı istediler. Yunan askerlerinin generali insanların üstüne asit dökerek yakardı. Köyün gençleri bu generale pusu kurarak onu öldürdüler. Bir tek onu öldürebildiler.

Lefke sancağı da teslim olmamızı istedi. Çünkü sancak esir düşünce sizi öldüremezler anlayışı vardı. Rum köye çağrı yaptı. Köye toplanın ve silahlarınızı bırakın diye. Fakat köylüler silahlarını teslim etmediler. Kimisi kuyuya attı kimileri ise gömdüler.

Bütün çoluk çocuk okulda toplandı. Sonra erkekleri arabalara doldurdular, kadınları ise dizdiler. Amaçları kurşuna dizmekti. Sonra vazgeçtiler. Erkekleri nereye götürdüklerini bilmiyorduk. Bir ihtiyarı da niçin teslim olmadı diye öldürdüler. Köyden kaçanlar oldu. Karşı çıkanlar oldu. Akşamüzeri saldırdılar. Sabaha karşı teslim olundu. Sonra Türk askerlerinin uçakları geldi. Uyarı uçuşu yaptılar. Sonra fark ettiler ki Rum askeridir.

Daha sonra hayat verecek şeyleri, perolleri bombaladılar. Rumlar bu defa Rumların olduğu yeri de bombaladılar. Daha sonra üç odalı okulu bombaladılar. Altı kişi öldü. Yüz kişi de yaralandı. Sonra bize dışarı çıkmamızı söylediler. Bir kadın hamile, kucağında çocuğu onu da öldürdüler. Rumların bizi aramaları çok uzun sürdü. Yaralı olan kişilerden bazılarını hastahaneye götürecekler diye öldürdüler. Bazı ölenleri de gömmediler. Bir de bizi Türk uçaklarının bombaladığını söylediler. Üç gün boyunca ölüleri kaldırmadılar. Okulun içi çok kötü kokuyordu. Sonra ölüleri battaniyelerin için sardılar ve onları dışarı dizdiler.

Daha sonra Barış Gücü geldi. Muhtardan hayatta olanların isimlerini aldılar. Rumlar, Barış Gücü önünde kadınlara silah zoruyla dedirttiler ki bizi Türk askerleri bombaladı. Katliamları Barış Gücüne göstermediler. Sonra herkesi evlerine bıraktılar.

Rumlar da belli başlı yerlere karargahlar kurdular. Daha sonra öldürme olmadı. Rumlar evlerimizdeki her şeyi yok etmişlerdi. Hiç yiyecek bırakmamışlardı. Herkes açlık ve sefalet içerisindeydi. Radyo ve televizyonları toplamışlardı. Bütün köyü yağmalamışlardı.

Biz beş on kişilik gruplar halinde aynı evlerde kalıyorduk. Biz bir radyo saklamayı başardık. O gece haberlerde duyduk ki Ayşe tatile çıktı. O zaman anladık ki 2. Barış Harekatı başladı. Biz de

yavaş yavaş evden kaçmayı başardık. Hiç kimsenin kalmadığı eski evlere saklandık.

16 Ağustos sabahı iki kadın geldi ve Türk askerlerinin köye girdiklerini söylediler. Herkes büyük bir heyecan ve mutlulukla askerlere sarıldı. Rumlar Türk askerinin köye girdiğini öğrenince köyü terk ettiler. Daha sonra öğrendik ki Rumlar erkekleri önce Güzelyurt'a oradan da Limasol'a rehine olarak götürdüler. Daha sonra takas yoluyla herkes yerine geçti ve o gün bu gündür hür yaşıyoruz.

Ayşe Kardüs

3.8.1944

Zümrütköy

Aysel Erişmen'in 1964'teki Anısı

Ben şimdi Rum kesiminde kalan Koççat köyünde doğdum ve orada büyüdüm. 1963 yılına kadar pek ölüm korkusu ve Rum korkusu olmadan yaşadık. 1963 yılında EOKA'nın Enosis emellerini gerçekleştirmek için başlattığı savaşta köyümüzü kurtarmak için mücahit olarak yazıldım. O yıllarda şimdiki gibi modern silahlar ve cephane yoktu. Bizler köyün korunmasını sağlamak için gerekli mühimmatı Luricina köyünden alıyorduk.

Ben ve arkadaşlarım Luricina köyüne gitmek için bir gece yola çıktık. Oraya eski bir telsiz götürüp oradan da cephane alıp köyümüze geri dönecektik. Luricina'ya gitmek için üç ana yoldan geçmemiz gerekirdi. Bu yollar, Lefkoşa-Limasol, Ayvarvara-Perah ve Dali yolları idi. Luricina'da iki gün kaldık ve geri dönmek için yola çıktık. Yukarıda adı geçen yollara geldiğimizde herhangi bir ışık gördüğümüzde yere yatıyor ve kalkmak için yardıma ihtiyaç duyuyorduk.

Tüm zorluklara rağmen işimizi başarıyla tamamlayıp köyümüze sağ salim dönebildik.

Aysel Erişmen

04.12.1943

Dikmen

Mustafa Özbil Taşer'in Anısı:

1 Mayıs 1964 tarihinde Rum ordusunda binbaşı rütbeli bir subayın oğlunun da içinde bulunduğu bir gurup genç sınırı işgal edip Türk tarafına geçtiği için Türk askeri tarafından esir alınıp öldürülmüştü.

İşte o gün Nergisli köyündeki hamile bir bayan, Beyarmudu'ndaki sağlık ocağına götürmesi için babama rica etmişlerdi. Ailemin ve köylülerimizin gitme, bu gün sınırlar çok gergin, Rumların ne yapacağı belli olmaz ikazlarına karşılık babam, bana bir şey yapamazlar, ben onların içinde çalışıyorum dedi ve yola çıktı.

Babamın yanında hamile bayan ve onun annesi vardı. Yola çıktıklarında saat sabahın 11.00'ini gösteriyordu. O gün annemin içinde tuhaf bir his vardı. Sürekli dalıp gidiyordu. Ne oldu diye sorduğumda içimde kötü bir his var diye geçiştiriyordu.

Saat 19.00 sıralarında Rumların Dörtyol yakınlarında yol kestiklerini ve tüm Türkleri öldürdüklerini öğrendik. Bunun sebebi ise binbaşının oğlunun ölümü üzerine yakalanan Türklerden intikam almak için öldürmesiydi.

O günden sonra babam ve birlikte gittiği kişilerden hiçbir haber alınmadı. Bu olay olduğu zaman ben sekiz yaşında idim ve bu olayı hiçbir zaman unutmadım.

Mustafa Özbil Taşer

3.12. 1956

Geçitkale

Kamil Gökseñ Simtaş'ın Aktardığı 1964'te Makarios'un Verdiği Emir

Makarios'un 1964'te askerlerine verdiği emir bütün Kıbrıs Türk Toplumunu yok edip adayı Yunanistan'a bağlamaktı. Bunu başaramayan Rum ve Yunan juntası Barış Harekatı'na kadar Türk toplumunu çeşitli tedhiş olaylarıyla yok etmeye çalışmışlardır.

1964'ten 1974'e kadar Türk toplumuna çeğtirilen bu acı gerçeğlere dayanamayan Anavatan Türkiye'miz Barış Harekatını onaylayıp de ordumuz adaya gelirken bir engelle karşılaşp adaya gelmesi gecikseydi inanınız ki o zaman yüz yirmi bin Kıbrıs Türkü böyle gördüğünüz gibi diri diri toprağa gömülecekti ve Türkiye kurtarmak için bir tek Kıbrıslı Türk bulamayacaktı. Bu olayları Limasol, Larnaka ve Baf köylerinden birçokları yaşamış, güneyde kalıp da katliam çukurları tesbit olunup hala daha açılmamış nice nice katliam çukurları mevcuttur. Bu emrin cevabı bunlardır.

Kamil Gökseñ Simtaş

29 Ocak 1947

Muratağa Sandallar

Kamil Gökseu Simtaş'ın 1974 Yılındaki Anıları:

20 Temmuz Barış Harekatı başladığı zaman ezelden beri içerisine Rum katkısı (nüfusu) almamış, küçük savunmasız köylerimizden Muratağa, Sandallar ve Atlılar köylerine çevre Rumları, Yunan Birliği'nden almış oldukları takviyeyle girerek halkı esir etmişlerdi. Ancak eli silah tutabilen erkekleri de toplayıp esir kamplarına götürdüler.

Geride kalan Şehitliğimizin üzerinde isimleri yazılı olan soydaşlarımıza 20 Temmuz'dan 14 Ağustos'a kadar Rum ve Yunan sürüleri insanlık dışı muamelelerde bulunmuşlardır.

14 Ağustos'ta II. Yıldırım Harekatı başladığı gün ordumuzun önünde direnemeyen Rum ve Yunan sürüleri sözde cephede bırakmış oldukları soydaşlarının intikamlarını alabilmek için korku içinde saklanmış oldukları yerlerden topladıkları Muratağa ve Sandallar köy halkını (89 kişi) çoluk çocuk yaşlı demeden toplayıp şu anda bulunan şehitliğin arkasından 700 metre ileride bir çukurun içerisine götürdüler ve orada kurşunladılar.

16 Ağustos'ta bölgeye ulaşan Türk birliklerinin yapmış olduğu arama ve taramalar neticesinde acı gerçekler Birleşmiş Milletlerin ve dış basının gözleri önünde ortaya çıkarılmıştır.

Rumlar 14 Ağustos sabahı yapmış oldukları bu soykırım hareketini tamamladıktan sonra diğer bir Türk Köyü olan Atlılar köyüne gittiler. Orada da toplamış oldukları 37 kişiyi yine köyün kuzeyine dere yatağının içerisine açmış oldukları 12-13 metre uzunluğundaki bir çukurun önüne dizdiler. İnsanları yaylım ateşine tuttuktan sonra üzerlerinden dozerlerle geçtiler.

Bölgede bu acı gerçekler cereyan ederken bizler de Rumların elinde esir bulunuyorduk. 96 gün esir kaldım. Daha sonra takas yoluyla kuzeye geçince bu acı gerçeklerle yüz yüze kaldım.

Birden kapkaranlık bir dünyanın içine girdim. Eşimi ve çocuklarımı nerededirler diye ararken katliam çukurları açılır. Küçük Kaan'ım annesinin boynunda sarılmış vaziyette üzerinde 40 tane kurşun deliği görülür. Eşimi ve çocuklarımı kaybetmiştim. Ben bu acı gerçeklere nasıl dayandım bilemiyorum.

Ben görmüş olduğum bu acı gerçeklere dayalı geçmiş tarihimize şimdiki neslin, şimdiki çağın gençlerine bir şeyler vermek, bir şeyler bırakmak ve okudukça ibret almaları için ve tüm duyarlı halkımızın bilgisine vermek amacıyla tatlı başlatıp devam ettirdiğim evliliğimi ve bu köpeklerin nasıl karanlığa boğduğunu Karanlık Dünyam isimli bir kitap etrafında topladım.

Bütün bu yaşanan olaylar Rum'dan hiçbir zaman dost olunamayacağını ve bu koskocaman dünyada Türkün Türk'ten başka

dostu olmadığının kanıtıdır. Ayrıca bizler o günleri görmüş ve yaşamış ebeveynler olarak canımız bedende olduğu müddetçe Anavatan Türkiye ve onun bağrından kopan kahraman Türk Ordusuna şükran borçluyuz.

KamilGöksen Simtaş

29.1.1947

Muratağa Sandallar

Letife Karacamert'in Anısı:

15 Kasım 1967 Çarşamba günü, saat 14.00.-15.00 arası Rumlar güneydeki Geçitkale köyümüze ani olarak saldırıya geçtiler.

Köyün dört tarafından yüzlerce Rum askeri silahlarla ve toparla durmadan ateş ediyorlardı. Herkes korku içindeydi. Geçitkale Mücahitlerimiz de piyade tüfekleriyle 4.5 saat mücadele ettiler. Mücahitlerimizden bazıları şehit oldu. Rumlar kısa zamanda köye tanklarla, zırhlılarla girdiler. Kadın, çoluk, çocuk ve yaşlı insanları esir aldılar. Gece yarısı hepimizi bir meydanlığa götürdüler ve çağırın Türkiye gelsin de sizi kurtarsın dediler.

Kısa bir süre sonra Türkiye Rumlara çekilmeleri için Türk uçaklarıyla ihtar uçuşları yaptı. Rumlar korktukları için köyden çekilmek zorunda kaldılar. Rumların yaptıkları bu köpeklikleri asla unutmayacağız.

Letife Karacamert

10.5.1924

Geçitkale

Özten Özdoğdu'nun Anısı:

Ben 1974'den önce Baf Kazasına bağlı Altıncık Köyünde yaşamaktaydım. 20 Temmuz 1974 sabahı Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkarma yaptığını radyodan dinledik. Köyümüz tamamen bir Türk Köyü idi. Rumların bize zarar vermemesi için komşularımızla birlikte ne yapacağımızı şaşırdık. Köyde sığınacak bir sığınağımız yoktu. Bu nedenle komşularla birlikte köyün dışında bir yerlere sığınmaya karar verdik. Çünkü Rumlar köyü basarlarsa hepimizi öldüreceklerdi.

Kardeşim Lefkoşa'da mücahitliğini yapmakta idi. Babam 1964 de vefat ettiği için annem beni ve kız kardeşlerimi alıp komşularla birlikte koşarak köyden uzaklaştık. Dere, tepe bayırları aştık. Dikenler ve çalılar ayaklarımızı parçaladı. Ama biz bunlara aldırmıyorduk. Sonunda bir dere yatağında azgan dikenlerinin çevrelediği bir yere sığındık. Akşama kadar orada orada kaldık ve radyoyu dinledik.

O gün çektiğimiz korkuyu ve heyecanı hiç unutamam. Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkarma yapmasına çok sevinmiş ve heyecanlanmıştık. Gece olunca I. Barış Harekatının sona erdiğini radyondan öğrendik ve geri köyümüze döndük.

Özten Özdoğdu

08.09.1958

Karaoğlanoğlu

Ayşe Özdoğdu'nun 1974 Yılında Yaşamış Olduğu Anılar:

15 Temmuz sabahı kalktık. Rumların Papazlarını esir aldığını duymuştuk. Çünkü Rumların kendi içlerinde bir iç savaş başlamıştı. Aynı gün radyoda Rumlar, Tüklere korkmayın size bir şey olmayacak, bu mesele bizim aramızdadır diye çağrıda bulunuyorlardı. Bizim radyomuzda milli marşlar çalınmaya başlamıştı. Sonra Türk askerlerini yatakları omuzlarında sinemaya girerken gördük. Sinemada toplanıyorlardı. Saat 11.00'de Rumlar silahlarla bize saldırmaya başladılar. Herkes mevzisine koşturdu. Çatışmaya başladık. 24 saat çarpıştılar. Bu durumda Sancaktarımız Bozdağ bizlere sinemaya toplanmamızı söyledi. Biz de sinemada toplandık. Akşam üstü Rumların uzağında bulunan askerler de sinemaya geldi. Rumların yakınında olan askerler gelmedi. İskele düşmüştü. Daha sonra Birleşmiş Milletlerle birlikte Rumlar geldi ve bize evlerimize gitmemizi söylediler.

Daha sonra Rum Polisleri dellal çağırdılar. "Bütün erkekler meydanda toplansın, konuşma yapacağız ve herkes geri evine dönecek" dediler. Bütün erkekler, hatta 15 yaşındaki çocukları bile istediler. Erkekler toplandı. Saat 8.00 oldu, kimse evine geri gelmemişti. Benim de kocam ve 2 oğlum esir alınmıştı. Daha sonra bir darama sesi duyduk. Rumların onları öldürdüklerini zannettik. Çok üzüntü ve korku çektik. 5 gün erkeklerden hiçbir haber alamadık. 5 günden sonra Birleşmiş Milletler bize kocalarımızın top sahasında olduklarını söyledi. Bizden onlara götürmek için battaniye istediler.

Daha sonra kocalarımızı Rum tarafından bulunan Bekir Paşa Okuluna götürdüklerini öğrendik.

Biz kadınlar yalnız kalmaktan korktuğumuz için 25-30 kişi bir evde kalıyorduk. Rumlar erkeklere bir dilim ekmek ve zeytin veriyorlardı. Birleşmiş Milletler tekrar geldi ve bize kocalarımıza yemek yapmamızı söylediler. Onlar da bir kamyon getirttiler. Bu kamyon yemekleri kocalarımıza getirecekti. Üç ay bu şekilde idare ettik. Daha sonra az az insanların İskele'den kaybolduğunu görüyorduk. Her gün biri yok oluyordu. İskele tenhalaşmaya başlayınca biz de kuzeye geçmenin yollarını aramaya başladık. Kocam bir yolunu bulup esir kampından kaçtı. Beni de alıp Türk tarafına geçtik. Daha sonra Rum esirlerle Türk esirler takas yapıldı. Böylece herkes özgürlüğüne kavuşmuş oldu.

Ayşe Özdoğdu

10.4.1925

Karaoğlanoğlu

Eray Özer'in 20 Temmuz 1974 'teki Anısı:

20 Temmuz günü Kıbrıs'a Türk askeri çıkarma yapmaya başladığında ben silah altında Cihangir köyündeydim. Köyümüz konumu itibarıyla Serdarlı kantonunun batı bölgesinin en uç noktasında Rum köylerine çok yakın mesafede bulunmaktaydı. Öğleden sonra saat 13.00 – 14.00 civarında köyümüze Rum askerlerinin saldırısı başlamıştı. Bu saldırıya karşı bir saat direndikten sonra mecburen köyü terk ederek Serdarlı'ya gittik.

Orada da çatışmalar yoğun bir şekilde devam etmekteydi. Çıkarma bittikten sonra ateşkese 10 dakika kala barındığımız kulübe önüne bir havan mermisi düşerek infilak etti. Toz duman dağıldıktan sonra annemin sağ elinin iki parmağı şaraplel parçası ile kopmuş olduğunu ve çeşitli yerlerinde yaralar olduğunu gördük. Elinin kanamasını durdurmak için elini bileğinden sararak ateşkes olmasını bekledik. Ateşkes olur olmaz Serdarlı'nın düştüğünü öğrendik ve oradan kaçarak Gönendere'ye gittik.

Gönendere'ye gittikten sonra Birleşmiş Milletler askerleri yetkililerle konuştular. Yaralı olup olmadığını kontrol etmeye gelmişlerdi. Ertesi gün yaralı olan iki mücahiti ve annemi yanlarına alarak Maraş Rum Hastahanesine götürdüler. Üç gün annemden hiçbir haber alamadık. Üç gün sonra Birleşmiş Milletler annemi ve askerleri tedavi ettirip geri getirdiler. Bunun akabinde II. Harekat başladı.

Ertesi gün biz köyümüze döndük. Köyde her taraf talan edilmiş vaziyetteydi. Evin içini düzenlemeye çalışırken bir Rum askerinin esir alındığını duydum. Merakla sokağa çıktım. 19-21 yaşlarındaki askeri üniformalı bir Rum gencinin getirildiğini gördüm. Sağ omuzundan yaralı olan bu Rum genci kendi üniformasını yırtarak yarasını sardı ve ne olacağını bilmeden etrafına bakınıyordu.

Köyün ileri gelenleri az ileride oturup birşeyler konuştuktan sonra elinde otomatik silahı olan bir köylüye dediler ki al bu Rum'u köyün dışına çıkart ve onu orada öldür. Köylü bu Rum askerini köyün dışına çıkarmak için onu silahıyla itelemeye çalıştığı anda Rum genci sol eliyle silahın namlusuna sarılır gibi yaptı ve silah ateş aldı. Rum gencinin karnından aldığı iki mermi yarasıyla yere düşmesi bir oldu. Acı ile bağırırken derin derin soluyordu. Gözleri yuvalarından fırlamış vaziyette kendisini vuran adama bakıyordu. Köylü soğukkanlılığını yitirmeden Rum gencinin başına ateş etmeye devam etti ve onu öldürdü.

Rum'u öldüren köylü daha sonra "Ölen Rum gencinin botlarını isteyen alabilir" dedi ve botları bize fırlattı. Ölen Rum gencini sürükleyerek 100 metre ilerimizde bulunan Şehit Ali Dede Türbesi'nin doğu tarafına götürdü. Ceseti orada yaktı. Günlerce o cesetin elleri gökyüzüne doğru uzanmış vaziyette kaldı ve onu sonra gömdüler.

Bu olaylar bana savaşların ne kadar acımasız olduğunu, insan hayatının ne kadar değersiz olduğunu gösterdi. Bir taraftan yaralı olan

annemin Maraş Rum Hastahanesi'nde tedavi edilip getirilmesine
sevinirken diğerk taraftan da bir Rum gencinin gözümün önünde
vurulup, yakılarak ölümüne üzüldüm.

Eray Özer

14.5.1957

Cihangir

1974 Kıbrıs Barış Harekatı Esnasında Komando Çavuşu Olarak Görev Yapan Abdullah Eken Yaşadığı Anıları Şöyle Anlatıyor:

1974 yılında Isparta Eğridir'de askerlik görevimi yürütürken 15 Temmuz 1974'de Kıbrıs'ta Yunan Subayı olan Nikos Samson'un Kıbrıs'ta Makarios'a karşı darbe yaptığı haberini alır almaz birliğimiz alarıma geçti.

20 Temmuz 1974 sabahı saat 6.25'de Pınarbaşı (Kırnı) bölgesine paraşütle indim. Komutanımızın verdiği emirle doğru yol (Girne Boğaz'ı) taarruza geçtik. Bizim savaş uçaklarımızın desteğiyle doğru yol ve Sentilarion Kalesi Bölgesini ele geçirdik. Bu taarruz anında bazı arkadaşlarımızı şehit ve yaralı verdik.

O bölgede bir gün kaldıktan sonra Kırnı köyünün batısında Mücahitlerin kaldığı ufak bir birlikte cephane ve diğer ihtiyaçlarımızı karşıladıktan sonra sabaha karşı Ayermola şimdiki Şirinevler bölgesine doğru taarruza geçtik. O gün bizim emrimimizle 4 adet tank desteği verilmişti. Tanklarla beraber o bölgeyi kuşattık. Ayermola bölgesinde sağ tarafta iki yüksek tepe vardı. Birinin üstü masa şeklini andırıyordu Biri de sol tarafta köye daha yakın bir tepeydi. Rumların attığı havan ve makineli tüfek mermileri altında ilerlemeye ve taaarruza devam ediyorduk. Cengiz Onbaşı isimli arkadaşım yan tarafımda Rumların açmış olduğu yoğun makineli tüfek kurşunlarıyla şehit olmuştu. Biz sürünerek ilerlemeye devam

ediyordu. O esnada benim kullandığım G-3 silahıma bir uçaksavar mermisi isabet etti. Elimde kullandığım silahım da 5-6 metre ileriye elimden uçtu. Sürünerek silahımı aldım. Silahımın el kundağı parçalanmış fakat namluya bir zarar vermemişti. Yattığım yerde yedek pantolonumun paçasını keserek silahımın namlusunu sardım. Devamlı ateş ettiğim için kumaştan yanık kokusu geliyordu. Yeni bir silah alana kadar bu şekilde devam ettim. Birinci tepeyi ele geçirince silahımı değiştirme imkanı buldum. İkinci ve üçüncü tepeleri yine aynı yoğun makineli tüfek ve havan atışları altında ele geçirdik. Ayermola köyü içerisinde daha Rum sivilleri olduğu için onlara kaçma imkanı sağlamak için köye hemen girmedik. Onlar kaçtıktan sonra köye girdik ve köyün batısında mevzilendik.

O gün birinci ateşkes ilan edildi. Biz bu taarruzda bazı arkadaşlarımızı şehit ve yaralı vermiştik. Taarruz sırasında yanlışlıkla Siskilip boğazına geçen bir Teğmen ve bir Çavuş arkadaşımız Rumlar tarafından esir alındı. Esir alınan arkadaşlarımızı Rumlar akla alınmayacak işkence yaparak şehit ettiler. O bölgeyi ele geçirdiğimizde şehit edilen komutanımız ve arkadaşımızı harup ağacı üzerinde işkence edilip şehit edilmiş vaziyette bulduk. Çok üzücü olaylar yaşadık fakat o bölgeyi Rumlardan temizleyip ele geçirdik.

Abdullah Eken

16.11.1954

Dikmen

Zarif Köse'nin 1974 Yılında Yaşadığı Canlı Anısı:

20 Temmuz öğleden sonra saat 14.00'de Rumlar köyümüz olan Cihangir'e saldırdılar. Ben evde saldırı olduğunu anlayınca derenin içine sığınıp yavaş yavaş kaçmayı başardım. Karargahın yanında olan annemin evine gittim. Eşim orada mücahitti. Bana kıymetli eşyalarımızı alıp kaçmamı söyledi.

Bütün köylü yürüyerek ve ağlayarak yola çıktık. Kimisi panikten çocuğunu evde bırakmıştı. Biz Yeniceköy'e doğru yola çıktık. Köyümüz Muhtarı insanların yürüyerek yola çıktığını görünce bir otobüs getirtti ve geride kalanları da toplayarak Yeniceköy'e vardık. Rumlar Kurumanastır'dan buraya saldırıya başladılar. Buradan da Serdarlı'ya kaçtık. Gece saat 20.00 olmuştu. Civar köylerden olan beş köy (Beyköy, Yeniceköy, Kurumanastır, Kalavaç ve Cihangir) Serdarlı'ya sığınmıştık. Hepimiz geceyi Serdarlı'da geçirdik.

Ertesi gün saat 17.00'de Rumlar Serdarlı'ya da saldırdılar. Tekrar oradan da kaçmak zorunda kaldık ve Gönendere'ye gittik. Bir akrabamızın yanına sığındık. O gece Serdarlı'nın da düştüğünü öğrendik. 22 Temmuz'da ateşkes olmuştu. 14 Ağustos'ta II. Barış Harekatı başladı. 16 Ağustos'ta Türk Silahlı Kuvvetleri askerleri geldi. Düşen yerlerimizi kurtardı. Rumlar da teslim aldıkları yerlerden çekilmeye ve kaçmaya başladılar. Köylerimizden ayrılırken

mallarımıza zarar verdiler. Köyümüzden 56 kişi Rumlar tarafından esir alınmıştı.

Biz ancak 16 Ağustos'ta köyümüze geri dönebildik. Rumların bize yaptığı bu insanlık dışı saldırılardan Türk askeri sayesinde kurtulduk.

Zarif Köse

7.8.1953

Cihangir

Raziye Tüccar'ın 1974 Yılındaki Anıları:

1974 yılında ben Limasol'da oturuyordum. Gecedен herkes savaş olacağını duymuştu. Bizim evin yanında mevziler vardı. Ben komşulara sığınmıştım.

Rumlar saldırıya geçince Mücahitlerimiz de Rumların saldırılarına karşılık vermeye başladı. Fakat Rumlar bizden hem sayıca hem de silah bakımından daha üstündü. Daha sonra Limasol'un düştüğünü duyduk. Rumlar bütün Limasol halkını hastahanede topladılar. Oradan erkekleri alıp başka tarafa götürdüler. Ertesi gün biz evlerimize gittik. Daha sonra yolda giderken komşunun kızı susamıştı. Camları kırık bir kahveye girdik. Bir kola alıp çocuğa verdik. Bizi gören bir Rum askeri silahını bize yöneltti ve çantamı yoklamak istedi. Beni çok korkutmuştu.

Rumlar Limasol'u esir alınca çok korkulu ve zor günler geçirdik. Ara sıra yemek pişirip esirlerimizi görmeye ve yemek götürmeye giderdik. Biz Limasol'dan kaçıp kuzeye geçmek için yollar araştırıyorduk. Çünkü artık Limasol'da bizim için hayat kalmamıştı. Özgür değildik.

Bazı arkadaşlardan annesi Türk olan bir Rum'un Türkleri Türk tarafına geçirdiğini duyduk. Ablam bu yolu denemeye karar verdi. Ablam ve kızını bu Rum bagaja koyarak gizli bir şekilde İskele'ye götürdü. Ablam bir gün orada kaldıktan sonra İngiliz Üssü olan

Dikelya'ya gitti ve oradan Barış Gücü yardımıyla Türk bölgesi olan kuzeye geçti.

Ben ablamla daha sonra haberleştım. Ablam bana bu yolun iyi olduğunu söyleyince ben de korku içinde görümcem ve iki çocuğuyla birlikte aynı yolu takip ederek kuzeye geçip özgürlüğe kavuştuk. Daha sonra Türklere yardım eden bu Rum adamın Rumlar tarafından bir ağaca bağlanarak dövölerek öldürüldüğünü duyduk.

Raziye Tüccar

10.3.1956

Karaoğlanoğlu

Cemile Sarp'ın Anısı:

Gaziveran'da oturan kardeşim bahçesini sulamaya gitmişti. Rumlar etrafını sardılar ve onu öldürdüler. Daha sonra tüfeğini aldılar ve onu yolun içine bıraktılar. Biz de kardeşim eve dönmeyice çok teleşlandık. Daha sonra ölüm haberini aldık. Bu olayı hiç unutamam.

Bizim köyümüz Süleymaniye köyü idi. Burada da Rumlar zaman zaman baskınlar yaptılar. Birçok insanımızı öldürdüler. Çoluk çocuk ortada kaldı. Herkes yıllarca kan ağladı fakat mücadeleden de yılmadı. Sonunda Mehmetçikler geldi ve Rum askerleri köpek sürüleri gibi dağıldılar. Bizler de özgürlüğümüze kavuştuk.

Cemile Sarp

17.6.1923

Zümrütköy

Davut Polat'ın Anısı:

1974 Barış Harekatı 20 Temmuz günü başlamıştı. Rumların barbar tutumu yüzünden ve Türkleri katlederek yurdundan yuvasından etmekle başlamıştır. Kıbrıs'ın birçok köyüne bomba atılmıştı. Birçok insanı diri diri gömmüşler, bazılarını da esir alarak dayakla korkutmuşlardı. Daha sonra anavatan Türkiye'nin müdahalesi ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti meydana gelmiştir. Bu devlet daima ayakta kalacaktır.

Kıbrıs Türkü hiçbir baskıya boyun eğmeyecektir.

Davut Polat

65 yaşında

Geçitkale

İndeks (Dizin)

Kişi İsimleri

Alper Kaymakam	16
Burhan Nalbantoğlu	6
Cengiz Onbaşı	49
Doktor Fazıl Küçük	7
Grivas	7
Kaan Simtaş	40
Makarios	7, 8, 49
Mehmet Bekmezođlu	13, 14
Nikos Samson	49
Özkan Hasan	13, 14
Rauf Raif Denktaş	6
Riza Vuruşkan	6
Sancaktar Bozdağ	44
Sancaktar Eftal Akça	9
Sevim Yılmaz	14
Şebnem	18
Yılmaz Hasan	13, 14

İndeks (Dizin)

Yer İsimleri

Akaça Peristerona	30
Alaminyo	23
Altıncık	43
Atlılar	39
Aysezmeno	25
Ayvarvara Perah	35
Ayvasıl	19
Baf	21
Beyarmudu	36
Cikko	25
Cihangir	46, 51
Çamlıbel	29
Dali	35
Dilekkaya	54
Dört Yol	36
Eğridir	49
Erenköy	7
Gaziveran	29, 30, 32, 55
Geçitkale	42
Girne Boğazı	49
Gönendere	46, 51
Güzelyurt	34
Hamitköy	22

Hamitmandrez	25
İsparta	49
Kalavaç	51
Koççat	35
Köfünye	7
Kurumanastır (Çukurova)	51
Küçük Kaymaklı	22, 27
Larnaka (İskele)	6, 13, 15, 16, 17, 38, 44, 45, 53
Lefke	29, 32
Lefkoşa	7, 9, 21, 22, 35, 43
Limasol	6, 9, 10, 11, 24, 34, 35, 38, 53
Limya	13
Luricina	25, 35,
Muratağa, Sandallar	36
Nergisli	36
Pınarbaşı (Kırnı)	49
Serdarlı	46, 51
Süleymaniye	55
Şirinevler (Ayermola)	49, 50
Üç Şehitler (Goşşi)	13, 14
Yeniceköy	51
Yılmazköy	19

1965'li yıllarda 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda İzcilerin yaptığı yürüyüş.

23 Nisan 1965'de Atatürk Bustu önünde çekilmiş bir resim.

1965'li yıllardaki 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramını anımsatan
bir resim.

